

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про екологічний аудит

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 45, ст.500)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 882-VI від 15.01.2009](#), ВВР, 2009, № 24, ст.297
[№ 4442-VI від 23.02.2012](#), ВВР, 2012, № 49, ст.553
[№ 5456-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2013, № 46, ст.640 - зміни набирають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набирають чинності з 18.05.2013 - див. [пункт 1](#) розділу II Закону № 5456-VI від 16.10.2012
[№ 124-IX від 20.09.2019](#), ВВР, 2019, № 46, ст.295
[№ 155-IX від 03.10.2019](#), ВВР, 2019, № 48, ст.325 - щодо набрання чинності див. [пункт 1](#) розділу XII}

Цей Закон визначає основні правові та організаційні засади здійснення екологічного аудиту і спрямований на підвищення екологічної обґрунтованості та ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Положення цього Закону поширюються на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та видів діяльності.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Екологічний аудит

Екологічний аудит - це документально оформлений системний незалежний процес оцінювання об'єкта екологічного аудиту, що включає збирання і об'єктивне оцінювання доказів для встановлення відповідності визначених видів діяльності, заходів, умов, системи екологічного управління та інформації з цих питань вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту.

{Стаття 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 882-VI від 15.01.2009](#)}

Стаття 2. Об'єкти екологічного аудиту

Об'єктами екологічного аудиту є:

підприємства, установи та організації, їх філії та представництва чи об'єднання, окремі виробництва, інші господарські об'єкти;

системи екологічного управління;

{Абзац третій частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 882-VI від 15.01.2009](#)}

інші об'єкти, передбачені законом.

Екологічний аудит може проводитися щодо підприємств, установ та організацій, їх філій та представництв чи об'єднань, окремих виробництв, інших господарських об'єктів у цілому або щодо окремих видів їх діяльності.

Стаття 3. Суб'єкти екологічного аудиту

Суб'єктами екологічного аудиту є:

замовники;

виконавці екологічного аудиту.

У разі проведення обов'язкового екологічного аудиту, замовником якого є заінтересовані органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, суб'єктами екологічного аудиту також є керівники чи власники об'єктів екологічного аудиту.

Замовниками екологічного аудиту можуть бути заінтересовані центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, інші юридичні, а також фізичні особи.

Виконавцем екологічного аудиту може бути юридична чи фізична особа (екологічний аудитор), кваліфікована для здійснення екологічного аудиту відповідно до вимог цього Закону.

Стаття 4. Еколого-аудиторська діяльність

Еколого-аудиторська діяльність включає проведення екологічного аудиту, а також його організаційне, правове, методичне, консультативне та інші види забезпечення.

Стаття 5. Критерії екологічного аудиту

Критерії екологічного аудиту - вимоги нормативно-правових актів щодо охорони навколишнього природного середовища, методики, настанови, організаційні вимоги, керуючись якими екологічний аудитор оцінює докази екологічного аудиту, проводить їх аналіз та готує висновок щодо об'єкта екологічного аудиту.

До критеріїв екологічного аудиту можуть належати також інші вимоги, визначені законодавством.

Критерії екологічного аудиту визначаються у договорі на проведення екологічного аудиту.

Стаття 6. Докази екологічного аудиту

Докази екологічного аудиту - це документально зафіксована інформація щодо діяльності об'єкта екологічного аудиту, яка може бути перевірена.

Докази екологічного аудиту використовуються екологічним аудитором для визначення відповідності об'єкта екологічного аудиту вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту.

Стаття 7. Висновок екологічного аудиту

Висновок екологічного аудиту - професійна оцінка об'єкта екологічного аудиту, виконана екологічним аудитором, яка ґрунтується на доказах екологічного аудиту та є головною складовою звіту про екологічний аудит.

Висновок екологічного аудиту є офіційним документом, який засвідчується підписом та печаткою екологічного аудитора.

Стаття 8. Мета та основні завдання екологічного аудиту

Екологічний аудит в Україні проводиться з метою забезпечення додержання законодавства про охорону навколишнього природного середовища в процесі господарської та іншої діяльності.

Основними завданнями екологічного аудиту є:

збір достовірної інформації про екологічні аспекти виробничої діяльності об'єкта екологічного аудиту та формування на її основі висновку екологічного аудиту;

встановлення відповідності об'єктів екологічного аудиту вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту;

оцінка впливу діяльності об'єкта екологічного аудиту на стан навколишнього природного середовища;

оцінка ефективності, повноти і обґрунтованості заходів, що вживаються для охорони навколишнього природного середовища на об'єкті екологічного аудиту.

Конкретні завдання екологічного аудиту в кожному окремому випадку визначаються замовником, виходячи з його потреб, відповідно до цього Закону та інших актів законодавства України, характеру діяльності об'єкта екологічного аудиту.

Стаття 9. Правове регулювання екологічного аудиту

Відносини у сфері екологічного аудиту в Україні регулюються цим Законом, [Законом України](#) "Про охорону навколишнього природного середовища", іншими актами законодавства України.

{Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

Стаття 10. Основні принципи екологічного аудиту

Основними принципами екологічного аудиту є:

незалежність;

законність;

наукова обґрунтованість;

об'єктивність;

неупередженість;

достовірність;

документованість;

конфіденційність;

персональна відповідальність аудитора.

Стаття 11. Сфери проведення екологічного аудиту

Екологічний аудит проводиться в процесі приватизації об'єктів державної власності, іншої зміни форми власності, зміни конкретних власників об'єктів, а також для потреб екологічного страхування, в разі передачі об'єктів державної та комунальної власності в довгострокову оренду, в концесію (щодо об'єктів підвищеної екологічної небезпеки), створення на основі таких об'єктів спільних підприємств, створення, функціонування і сертифікації систем екологічного управління, а також здійснення господарської та іншої діяльності.

{Стаття 11 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 882-VI від 15.01.2009](#), [№ 155-IX від 03.10.2019](#)}

Стаття 12. Форми екологічного аудиту

Екологічний аудит в Україні може бути добровільним чи обов'язковим.

Добровільний екологічний аудит здійснюється стосовно будь-яких об'єктів екологічного аудиту на замовлення заінтересованого суб'єкта за згодою керівника чи власника об'єкта екологічного аудиту.

Обов'язковий екологічний аудит здійснюється на замовлення заінтересованих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування щодо об'єктів або видів діяльності, які становлять підвищену екологічну небезпеку, відповідно до переліку, що затверджується Кабінетом Міністрів України, у таких випадках:

банкрутство;

приватизація, передача в концесію об'єктів підвищеної екологічної небезпеки, крім визначених законом випадків;

{Абзац третьої частини третьої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 4442-VI від 23.02.2012](#), [№ 155-IX від 03.10.2019](#)}

передача або придбання в державну чи комунальну власність;

передача у довгострокову оренду об'єктів державної або комунальної власності;

створення на основі об'єктів державної та комунальної власності спільних підприємств;

екологічне страхування об'єктів;

завершення дії угоди про розподіл продукції відповідно до закону;

в інших випадках, передбачених законом.

Стаття 13. Внутрішній та зовнішній екологічний аудит

Екологічний аудит поділяється на внутрішній та зовнішній.

Внутрішній екологічний аудит об'єкта проводиться на замовлення його власника чи органу, уповноваженого на управління ним, для власних потреб.

Зовнішній екологічний аудит проводиться на замовлення інших заінтересованих суб'єктів.

Стаття 14. Вимоги до виконавця екологічного аудиту

Екологічний аудит може здійснювати особа (екологічний аудитор), яка має відповідну вищу освіту, досвід роботи у сфері охорони навколишнього природного середовища або суміжних сферах не менше чотирьох років підряд та якій видано в установленому порядку сертифікат на право здійснення такої діяльності.

Екологічний аудит може здійснюватись юридичною особою, статутом якої передбачений цей вид діяльності і в штаті якої є хоча б один екологічний аудитор.

Забороняється проведення екологічного аудиту органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, особам, яким законом заборонено займатися підприємницькою діяльністю.

Забороняється здійснювати екологічний аудит господарських об'єктів екологічним аудиторам, якщо вони мають акції цих об'єктів або у іншій формі мають безпосереднє відношення до них.

Стаття 15. Права та обов'язки замовника екологічного аудиту

Замовник екологічного аудиту має право:

вільно визначати виконавців екологічного аудиту;

давати виконавцю відповідно до законодавства завдання на проведення екологічного аудиту;

одержувати інформацію про хід екологічного аудиту;

одержувати та використовувати звіти про екологічний аудит для своїх потреб.

Замовник екологічного аудиту має право на відшкодування збитків, заподіяних неправомірними діями виконавців екологічного аудиту під час проведення екологічного аудиту.

Замовник екологічного аудиту може мати інші права відповідно до закону.

Замовник екологічного аудиту зобов'язаний:

забезпечувати фінансування проведення екологічного аудиту, своєчасне приймання та оплату виконаних робіт;

надавати виконавцям екологічного аудиту наявну в нього інформацію, письмові чи усні пояснення щодо об'єктів екологічного аудиту;

не допускати дій, спрямованих на примушування виконавця до зміни форм і методів роботи чи висновків екологічного аудиту;

виконувати інші дії, пов'язані з проведенням екологічного аудиту, відповідно до законодавства.

Стаття 16. Права та обов'язки виконавця екологічного аудиту

Виконавець екологічного аудиту має право:

самостійно визначати форми і методи екологічного аудиту відповідно до законодавства та договору із замовником екологічного аудиту;

отримувати документи, матеріали та інші відомості, наявні у замовника та в об'єкта екологічного аудиту, необхідні для проведення екологічного аудиту;

викладати у звіті про екологічний аудит, що здійснюється групою екологічних аудиторів, особливу думку екологічного аудитора щодо суті висновків екологічного аудиту, якщо вона не збігається із загальними висновками;

залучати на договірних засадах для вирішення окремих питань, що виникають у процесі проведення екологічного аудиту і вимагають спеціальних знань, фахівців відповідного профілю, не покладаючи на них відповідальність за висновки екологічного аудиту.

Виконавець екологічного аудиту зобов'язаний:

повідомляти замовника про всі виявлені у процесі проведення екологічного аудиту випадки порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, норм, правил і відхилення від вимог щодо ведення звітності та її складання та відображати цю інформацію у звіті про проведення екологічного аудиту;

{Абзац другий частини другої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

невідкладно інформувати про виявлену у процесі проведення екологічного аудиту загрозу аварійної ситуації керівника (власника) об'єкта екологічного аудиту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів та замовника;

{Абзац третій частини другої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

забезпечувати належне збереження та своєчасне повернення всіх документів, які одержані від власника об'єкта екологічного аудиту, замовника та інших осіб для проведення екологічного аудиту;

невідкладно інформувати замовника про відомі йому причини, що унеможливають проведення чи продовження екологічного аудиту;

заявляти самовідвід за наявності особистої заінтересованості у результатах екологічного аудиту конкретного об'єкта екологічного аудиту;

додержувати встановлених законодавством та договором на проведення екологічного аудиту вимог щодо конфіденційності інформації, яка отримана або стала йому відома під час виконання цієї роботи.

Стаття 17. Гарантії незалежності екологічного аудитора

Закон гарантує незалежність екологічного аудитора шляхом:

регулювання його діяльності законом, а також договором, що укладається відповідно до цього Закону;

заборони впливу на екологічного аудитора з метою примушування його до зміни форми і методів його роботи та висновків екологічного аудиту;

забезпечення конфіденційності проведення екологічного аудиту;

захисту порушених прав екологічного аудитора в установленому законом порядку.

Стаття 18. Права та обов'язки керівників (власників) об'єктів зовнішнього екологічного аудиту

Керівники (власники) об'єктів зовнішнього екологічного аудиту мають право:

звернутися до замовника зовнішнього екологічного аудиту з умотивованим відводом виконавця екологічного аудиту;

знайомитися із звітом про проведений на об'єкті екологічний аудит;

на відшкодування збитків, заподіяних під час проведення екологічного аудиту, а також на оскарження протиправних дій виконавців та замовників екологічного аудиту відповідно до закону.

Керівники (власники) об'єктів екологічного аудиту зобов'язані:

забезпечувати виконавців екологічного аудиту повною і достовірною інформацією, необхідною для їх роботи;

забезпечувати вільний доступ виконавців екологічного аудиту на об'єкт, сприяти їм у проведенні дій, необхідних для належного виконання покладених на них завдань.

Розділ II

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГО-АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 19. Правові підстави для проведення екологічного аудиту

Екологічний аудит проводиться на підставі договору між замовником та виконавцем, укладеного відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів.

Виконавці екологічного аудиту несуть визначену законом та договором відповідальність перед замовником за виконання визначених договором зобов'язань та достовірність висновків екологічного аудиту.

При проведенні обов'язкового екологічного аудиту, замовником якого є заінтересований орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, такий договір укладається після письмового погодження з керівником або власником об'єкта екологічного аудиту.

Екологічний аудит на військових, оборонних та інших об'єктах, інформація про які становить державну таємницю, проводиться відповідно до цього Закону, з урахуванням інших законодавчих актів.

Термін проведення екологічного аудиту визначається договором.

Стаття 20. Оформлення результатів екологічного аудиту

Результати екологічного аудиту подаються у формі звіту про екологічний аудит, який має містити:

загальні відомості про об'єкт та замовника екологічного аудиту;

підстави для проведення екологічного аудиту, його мету, завдання, програму та обсяг виконаних робіт;

відомості про виконавців екологічного аудиту;

перелік основних законодавчих актів та інших нормативно-правових актів, для перевірки на відповідність яким проводився екологічний аудит;

{Абзац п'ятий частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

характеристику фактичного стану об'єкта екологічного аудиту, включаючи оцінку ефективності та достатності його природоохоронної діяльності, систем екологічного управління, стану природоохоронного обладнання та споруд, зокрема, час установлення, амортизація, придатність; відомості про сплату екологічних зборів і платежів, включаючи стан та можливості їх сплати та заборгованість, збитки, заподіяні навколишньому природному середовищу, стан статистичної та іншої звітності з охорони навколишнього природного середовища на предмет відповідності її фактичним екологічним показникам;

{Абзац шостий частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 882-VI від 15.01.2009](#)}

висновки екологічного аудиту щодо виявлених невідповідностей екологічних характеристик об'єкта екологічного аудиту вимогам законодавчих актів та інших нормативно-правових актів;

{Абзац сьомий частини першої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 124-IX від 20.09.2019](#)}

відомості щодо підприємств, установ, організацій та осіб, яким надається звіт.

Звіт про екологічний аудит може містити рекомендації щодо заходів, які необхідно вжити для усунення виявлених невідповідностей.

Звіт про екологічний аудит є власністю його замовника і підставою для прийняття ним відповідних рішень.

Висновки обов'язкового екологічного аудиту враховуються при визначенні умов приватизації об'єктів державної власності, що здійснюють діяльність, яка становить підвищену екологічну небезпеку, екологічного страхування об'єктів, що здійснюють таку діяльність, передачі або придбанні об'єктів у державну власність та в інших випадках, передбачених законодавством.

Стаття 21. Підготовка екологічних аудиторів

Підготовка та перепідготовка екологічних аудиторів може здійснюватися на базі вищих навчальних закладів, закладів післядипломної освіти та інших навчальних закладів (акредитованих або визнаних такими, що мають на це право в установленому законодавством порядку).

По закінченні навчання за результатами іспиту особа отримує відповідний диплом або прорівняний до нього документ.

Стаття 22. Сертифікація на право проведення екологічного аудиту

[Сертифікат](#) на право проведення екологічного аудиту видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Термін чинності сертифіката - три роки.

Чинність сертифіката може бути припинена достроково чи зупинена на строк до одного року органом, який видав сертифікат, або в судовому порядку у разі грубих порушень, допущених під час проведення екологічного аудиту (недостовірність оцінок, необ'єктивність аналізу фактичних даних, порушення етичних норм тощо), неодноразових, підтверджених замовниками, керівниками (власниками) об'єктів екологічного аудиту або іншими екологічними аудиторами, фактів низької якості проведення екологічного аудиту, порушення законодавства про екологічний аудит.

Стаття 23. Реєстр виконавців екологічного аудиту

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, веде реєстр екологічних аудиторів та юридичних осіб, що мають право на здійснення екологічного аудиту.

{Частина перша статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

У разі припинення достроково або зупинення чинності сертифіката в зазначеному реєстрі робиться відповідний запис.

Стаття 24. Фінансування проведення екологічного аудиту

Фінансування проведення екологічного аудиту забезпечується його замовником на умовах і в порядку, які визначаються договором на проведення екологічного аудиту.

Фінансування обов'язкового екологічного аудиту може здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України або місцевих бюджетів.

Стаття 25. Методичне забезпечення еколого-аудиторської діяльності та проведення екологічного аудиту

Методичне забезпечення організації еколого-аудиторської діяльності та проведення екологічного аудиту здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за участю заінтересованих центральних органів виконавчої влади.

{Стаття 25 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 26. Відповідальність за порушення законодавства про екологічний аудит

Особи, винні в:

порушенні встановленого законодавством порядку проведення екологічного аудиту;

наданні свідомо неправдивих відомостей про екологічні наслідки діяльності об'єкта екологічного аудиту;

проведенні екологічного аудиту особами, які не мають сертифікатів;

діях, спрямованих на примушення виконавця екологічного аудиту до зміни форм, методів роботи або висновків екологічного аудиту;

підготовці свідомо та завідомо неправдивого висновку екологічного аудиту;

порушенні вимог закону щодо державної чи комерційної таємниці, а також конфіденційності результатів екологічного аудиту, якщо інше не встановлено договором чи законом, -

підлягають притягненню до дисциплінарної, адміністративної чи кримінальної відповідальності відповідно до закону.

Виконавець екологічного аудиту несе відповідальність за матеріальну та моральну шкоду, заподіяну внаслідок неправомірних дій при проведенні екологічного аудиту, згідно з законом.

Законом України може бути встановлена відповідальність і за інші порушення законодавства про екологічний аудит.

Розділ III

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ

Стаття 27. Міжнародне співробітництво в галузі екологічного аудиту

Міжнародне співробітництво в галузі екологічного аудиту здійснюється відповідно до законів та міжнародних договорів України.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші вимоги, ніж ті, що передбачені законодавством України, то застосовуються правила міжнародного договору.

З метою розвитку міжнародного співробітництва в галузі екологічного аудиту можуть розроблятися спільні програми та проекти організації еколого-аудиторської діяльності та проводитися міжнародний екологічний аудит.

Міжнародним договором України може бути передбачено взаємне визнання результатів сертифікації екологічних аудиторів, а також висновків екологічного аудиту, проведених в Україні та іноземних державах.

Розділ IV ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:
внести до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття відповідно до своєї компетенції нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону;

забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ

24 червня 2004 року

№ 1862-IV